

Voor u gelezen in Laboratory Animals!

Jan-Bas Prins

Net voor en net na de zomer zijn twee artikelen door Laboratory Animals online gepubliceerd die vanwege de vakantieperiode mogelijk aan uw aandacht zijn ontsnapt. Beide zijn gratis te downloaden van de website van Laboratory Animals (<http://lan.sagepub.com>).

Het eerste is het rapport van de FELASA werkgroep 'klinische verschijnselen' die onder leiding stond van NVP voorzitter Martje Fentener van Vlissingen (1). De werkgroep had als taak om een overzicht te maken van klinische verschijnselen die we kunnen tegenkomen bij onze proefdieren. Dit overzicht dient als een lijst met termen met uitleg en beschrijving die we kunnen gebruiken om op een gestandaardiseerde manier onze bevindingen tijdens de dagelijkse controle te benoemen, vast te leggen en te rapporteren. In het artikel sommen de werkgroep-leden de redenen op waarom het belangrijk is om klinische verschijnselen op een gestandaardiseerde manier te rapporteren. Ze hebben ook een protocol voor de dagelijkse controle in het artikel opgenomen en een voorbeeld van een scoringslijst. In tabel 4 van het rapport hebben de werkgroep-leden in alfabetische volgorde een kleine 200 klinische verschijnselen vermeld. Het ligt voor de hand dat er in de toekomst nog termen toegevoegd moeten worden. Daarom wordt in het artikel verwezen naar een uitgebreidere versie van de tabel waarin zijn opgenomen: definities, beschrijvingen en de mate van hoe erg een klinisch verschijnsel kan zijn. Deze tabel komt in het laatste kwartaal van 2015 beschikbaar op de website van de FELASA (www.felasa.eu). In het artikel wordt ook verwezen naar andere, eerder gepubliceerde lijsten, waarvan de 'mouse welfare terms' de meest bekende is (www.mousewelfareterms.org).

Het tweede artikel verschijnt als supplement, maar is al online beschikbaar. Het is een uniek artikel, want het zijn richtlijnen voor de verzorging en het welzijn van koptotigen, zoals: inktvis, nautilus en octopus (2). Sinds 18 december 2014 vallen de koptotigen onder de Wet op de dierproeven. Een richtlijn voor hoe koptotigen het best gehuisvest kunnen worden en hoe het welzijn van koptotigen beoordeeld en zoveel mogelijk gewaarborgd kan worden, ontbrak. Een groep experts op dit gebied heeft zich verenigd in CephRes. Samen met FELASA en de Boyd groep zijn ze aan de slag gegaan om zo'n richtlijn op te stellen. Deze is nu gepubliceerd als supplement van Laboratory Animals en voor iedereen beschikbaar als pdf file. Werk je met koptotigen dan is dit een 'must have', een standaardwerk dat je op de plank moet hebben staan. De richtlijn omvat onder andere voorwaarden voor wat betreft de vangst en het transport van de dieren, aanwijzingen voor de inrichting van de aquaria, de lichtvoorziening, omgevingsverrijking, hoe de dieren gehanteerd moeten worden, beoordeling van de gezondheid en het welzijn, methoden voor anesthesie en hoe de dieren op de meest humane manier gedood kunnen

worden. Zoals gezegd een 'must have' voor dierverzorgers, biotechnici, IvDs, onderzoekers, iedereen die met koppotigen werkt.

1 Fentener van Vlissingen JM et al. (2015) *The reporting of clinical signs in laboratory animals: FELASA working group report*. *Laboratory Animals* 49(4): 267-283; <http://lan.sagepub.com/content/49/4/267.full.pdf+html>

2 Fiorito G et al. (2015) *Guidelines for the care and welfare of Cephalopods in research: a consensus based on an initiative by CephRes, FELASA and the Boyd Group*. *Laboratory Animals* 49(S2): 1-90; http://lan.sagepub.com/content/49/2_suppl/1.full.pdf+html

«

Op 18 december 2015 is de herziene wet op de dierproeven precies één jaar oud. Tijd om onder de kerstboom eens te checken of jij hem al goed kent. Weet je iets niet? Op www.wetten.overheid.nl, trefwoord dierproeven, kun je de antwoorden vinden

Begin onderaan de kerstboom met invullen. Elke gekleurde bal is het eind van het vorige woord en tevens het begin van het volgende woord. De eerste en laatste letter van elke reeks vul je in in de ster.

- 1 Benaming voor een werkprogramma met een welomschreven doel dat een of meer dierproeven omvat (art 1 Wod)
- 2 Nieuwe categorie bij de inschatting van ongerief (art 10b Wod)
- 3 Van honden, katten en niet-humane primaten moet je hiervan een dossier bijhouden (art 15a Wod)
- 4 Wanneer deze niet groter is dan 1000 per jaar, is een IvD niet verplicht (art 7 dierproevenregeling)
- 5 Diersoort die nu ook beschermd worden onder de Wod (art 1b Wod)
- 6 Adviesorgaan van de minister die zorgt voor verspreiding van best practices (art 19 Wod)
- 7 Aantal jaar dat adviezen van de Instantie voor Dierenwelzijn bewaard moeten worden (art 14a Wod)

»